

Sygn. akt IV U 664/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

13 kwietnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 marca 2022 roku w Sieradzu

odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 5 listopada 2021 r. Nr (...)

w sprawie A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o kapitał początkowy

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego A. K.
z uwzględnieniem jako okresów składkowych zatrudnienia w (...) W. N.: od 26.10.1972 r. do 30.09.1979 r., od 1.10.1979 r. do 3.01.1980 r., od 17.12.1980 r. do 31.03.1982 r., od 1.03.1990 r. do 31.08.1990 r.;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz A. K. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 664/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 05.11.2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego A. K., który na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 82.490,21 złotych. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1.107,71 zł, ustaloną w decyzji z dnia 14.09.2007 r. o ustaleniu kapitału początkowego, okresy składkowe w wymiarze 16 lat i 2 dni, tj. 192 miesiące oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 20 dni, tj. 0 miesięcy. W decyzji wskazano, że do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresów: - od 26.10.1972 r. do 30.09.1979 r. z uwagi na brak informacji o oddziale ZUS i numerze NKP pod którym były odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne; - od 01.10.1979 r. do 31.03.1982 r. i od 01.03.1990 do 31.08.1990 z uwagi na brak zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego; - od 01.08.1987 do 31.08.1987 z uwagi na przebywanie na urlopie bezpłatnym.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego A. K. wniósł o jej zmianę poprzez uwzględnienie do kapitału początkowego zatrudnienia w okresach od 26.10.1972 r. do 30.09.1979 r., od 01.01.1979 r. do 31.03.1982 r., od 01.03.1990 r. do 31.08.1990 r. Odwołujący wskazał, że sporne okresy obejmują okres jego nieprzerwanego zatrudnienia w (...) W. N.

od 26.10.1972 r. do 30.11.1990 r. Ubezpieczony podniósł, że nie ma wiedzy, z jakich przyczyn pracodawca nie zgłosił go do ubezpieczeń społecznych zaznaczając przy tym, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury fakt uznania danego okresu zatrudnienia za okres składkowy nie jest uzależniony od opłacania w tym czasie za pracownika składek na ubezpieczenia społeczne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. K., ur. (...), w dniu 17.03.2006 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o ustalenie kapitału początkowego. Do wniosku zostało załączone m.in. świadectwo pracy, wystawione w dniu 01.12.1990 r. stwierdzające, że wnioskodawca od 26 października 1972 r. do 30 listopada 1990r. był zatrudniony w (...) W. N., zajmując w latach 1972-1975 stanowisko ucznia zawodu a w latach 1975-1990 lakiernika. Wydział Ubezpieczeń i Składek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych potwierdził, że konto pracownicze A. K. jako pracownika u W. N. było czynne w okresie od 01.04.1982 r. do 28.02.1990 r. i od 01.09.1990 r. do 30.11.1990 r., przy czym za okres od 10.1979 r. do 03.1982 r. i od 03.1990 r. do 08.1990 r. ww. ubezpieczony nie figuruje. Zaznaczono, że w okresie ubezpieczenia występuje: - urlop bezpłatny od 01.08.1987 r. do 31.08.1987 r. , - choroba od 19.12.1988 r. do 31.12.1988 r. i od 01.01.1989 r. do 06.01.1989 r.

Pismem z dnia 25.05.2007 r. organ rentowy wezwał wnioskodawcę do złożenia w terminie 30 dni informacji, do jakiego Oddziału ZUS i pod jakim numerem konta NKP były odprowadzane jego składki na ubezpieczenie społeczne w okresie od 26.10.1972 r. do 30.11.1990 r. podczas zatrudnienia w (...) w D., ponieważ został on zgłoszony dopiero od 01.04.1982 r. do 28.02.1990 r. i od 01.09.1990 r. do 30.11.1990r.

Decyzją z 14.09.2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy A. K. na dzień 01.01.1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił m.in. okresów: - od 26.10.1972 r. do 30.09.1979 r. z uwagi na brak informacji o oddziale ZUS i numerze NKP pod którym były odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne; - od 01.10.1979 r. do 31.03.1982 r. i od 01.03.1990 do 31.08.1990 z uwagi na brak zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego.

W dniu 08.10.2021 r. A. K. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek w sprawie kapitału początkowego, ponownie załączając świadectwo pracy z dnia 01.12.1990 r. stwierdzające okres zatrudnienia w (...) W. N.. W decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 05.11.2021 r. organ rentowy nadal nie uwzględnił okresów, wyszczególnionych w decyzji z 14.09.2007 r.

W okresie od 4 stycznia 1980 r. do 16.12.1980 r. A. K. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

W legitymacji ubezpieczeniowej A. K. znajdują się wpisy o wynagrodzeniu uzyskanym w 1985 i 1989 roku w (...)W. N. oraz adnotacja o rozwiązaniu z tym pracodawcą umowy o pracę z dniem 30.11.1990 r.

A. K. rozpoczął pracę w (...) W. N. 26 października 1972 r. jako uczeń praktycznej nauki zawodu. Umowa ta została zawarta przy udziale właściwego cechu rzemieślniczego. W zakładzie lakierniczym było zatrudnionych średnio trzech pracowników oraz kilku uczniów. Od początku zatrudnienia A. K. wykonywał pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, w każdym dniu roboczym danego miesiąca. W czasie pracy w(...) W. N. A. K. złożył egzamin czeladniczy. Wynagrodzenie za pracę było wypłacane A. K. każdego miesiąca. Pracę w (...) W. N. A. K. świadczył w pełnym wymiarze czasu pracy nieprzerwanie do 30 listopada 1990 r. z przerwą na odbycie zasadniczej służby wojskowej.

(wnioski, świadectwo pracy, potwierdzenie przebiegu ubezpieczenia, wezwanie, decyzje w aktach ZUS, kopia legitymacji ubezpieczeniowej k. 33-33 v. , kopia książeczki wojskowej k. 50-54 v. akt sprawy, zeznania z dnia 30.03.2022r.: M. K. od 00:03:19 do 00:14:23 minuty, J. K. od 00:14:23 do 00:17:50 minuty, A. K. od 00:17:57 do 00:27:03 minuty).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych odwołów. Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach organu rentowego. Przedmiotowe dokumenty zostały bowiem sporządzone przez osoby do tego powołane w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Ponadto ich treść i forma nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu, a zatem i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. Za wiarygodne Sąd uznał też dowody z zeznań świadków M. K., J. K. oraz samego ubezpieczonego, uwzględniając, iż korespondują one z zachowaną dokumentacją pracowniczą wnioskodawcy ze spornego okresu, zaś sami świadkowie przez szereg lat pracowali razem z wnioskodawcą w tym samym zakładzie pracy a przez to mogli potwierdzić fakt pozostawania przez A. K. w stosunku pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2022.504 t.j. – dalej ustawa) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z ust. 4 i ust. 5 art. 15 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Natomiast w myśl art. 16 ustawy przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, że kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej. Ubezpieczony zakwestionował nieuwzględnienie jako okresów składkowych jego zatrudnienia w (...) W. N. od 26.10.1972 r. do 30.09.1979 r., od 01.01.1979 r. do 31.03.1982 r., od 01.03.1990 r. do 31.08.1990 r. Wspomniane w powołanym przepisie art. 174 ust.2 pkt 1 ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt 1 to okresy ubezpieczenia. Stosownie do art. art. 6 ust.1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniem emerytalnemu i rentowym podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami.

W judykaturze sądów powszechnych i Sądu Najwyższego utrwalona jest wykładnia, że przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy zatrudnienia jako okresy ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach), bez względu na to, czy pracodawca opłacił należne składki. Niewypełnienie obowiązku składkowego przez pracodawcę (płatnika) nie wyklucza jednak zaliczenia okresu pracy jako okresu ubezpieczenia do emerytury. Istotne jest to, czy został zrealizowany tytułu ubezpieczenia. Nieuregulowanie w tym czasie składek nie znosi samego tytułu ubezpieczenia. Jest to okres składkowy, który może być nazwany „ułomnym okresem składkowym", ale tylko dlatego, że obowiązek składkowy nie został wykonany. Obowiązek zapłacenia składek nie ciążył jednak na pracowniku. Jego niewykonanie nie jest podstawą do odmowy zaliczenia okresu pracy jako okresu ubezpieczenia do prawa do emerytury (por. wyrok SN z dnia 22 listopada 2018 r. II UK 363/17, OSNP 2019/5/67, wyrok SN z dnia 7 marca 2017 r. III UK 84/16, LEX nr 2278301, wyrok SN z dnia 20 kwietnia 2016 r. II UK 194/15 LEX nr 2048969). Zebrany w sprawie materiał dowodowy w sposób nie budzący wątpliwości Sądu potwierdza, iż ubezpieczony A. K. w całym okresie 26.10.1972 r. do 30.11.1990 r. był zatrudniony na podstawie stosunku pracy przez W. N.. Okoliczność ta wynika przede wszystkim zarówno z dowodów z dokumentów w postaci świadectwa pracy i legitymacji ubezpieczeniowej, co do autentyczności których brak było umotywowanych zarzutów, jak i wskazanych wyżej zeznań świadków i samego odwołującego się. Mając na uwadze powyższe unormowania, stosownie do art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zaskarżona decyzja podlegała zmianie w zakresie dotyczącym uwzględnienia jako okresu składkowego okresu zatrudnienia A. K. w przedsiębiorstwie W. N. obejmującego także te okresy, za które za pracownika nie opłacono składek na ubezpieczenia społeczne (z wyłączeniem okresu zasadniczej służby wojskowej).

Na podstawie art. 98 k.p.c. na rzecz odwołujące zasądzono zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości, określonej w § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).